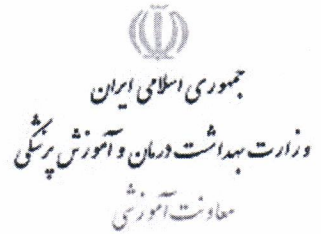

شماره ۵۰۴/۲۵۲۰/د

تاریخ ۱۳۹۱/۰۵/۱۷

پست فدان

بسمه تعالی

زگهواره تاگور دانش بجوی

چنین گفت پیغمبر راستگوی

خیلی فوری

معاون محترم آموزشی دانشگاه علوم پزشکی (سراسر کشور)

سلام علیکم ،

احتراماً ، به پیوست برنامه مصوب دوره کوتاه مدت حرفه‌ای درمان سوء مصرف مواد مخدر با داروهای آگونیزست و آنتاگونیزست که توسط کار گروهی متشکل از اعضاء محترم هیات علمی رشته‌های روانپزشکی، سم‌شناسی، پزشکی قانونی و کارشناسان محترم معاونت درمان و این اداره کل تدوین گردیده است ، ارسال می‌شود. خواهشمنداست دستور فرمائید در صورت واجد شرایط بودن مرکز منتخب دانشگاهی درمان سوء مصرف مواد و تأیید آن توسط معاونت محترم درمان وزارت متبوع، با رعایت سایر قوانین برگزاری دوره‌های آموزش مداوم نسبت به طراحی و اجرای دوره کوتاه مدت حرفه‌ای درمان سوء مصرف مواد مخدر با داروهای آگونیزست ، آنتاگونیزست اقدام لازم بعمل آید.

دکتر احمد عامری
مشاور وزیر و سرپرست آموزش مداوم
جامعه پزشکی و آموزش عمومی، ارتقا و
تعیین کننده‌های سلامت

رونوشت :

دفتر آموزش مداوم دانشگاه جهت اطلاع و دستور اقدام لازم

شهرک قدس : خیابان سیمای ایران ، بین فلامک و زرافشان ، ستاد مرکزی وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

☎ تلفن : 88363986

☎ تلفن : 88363986و8

☎ شماره : 88363986

☐ صفحه الکترونیکی اداره کل آموزش مداوم :

<http://cehp.behdasht.gov.ir>

☐ صفحه الکترونیکی معاونت آموزشی :

<http://dme.behdasht.gov.ir>

وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی
معاونت آموزشی و امور دانشجویی
اداره کل آموزش مداوم جامعه پزشکی

**پرسشنامه تاسیس دوره کوتاه مدت
حرفه ای**

ضوابط و برنامه دوره کوتاه مدت حرفه ای

۱- عنوان دوره:

دوره آموزشی درمانهای سوء مصرف مواد مخدر ویژه پزشکان

۲- ضرورت دوره، اثرات ناشی از اجرای برنامه کوتاه مدت حرفه ای در عرصه های آموزش، درمان

و پژوهش، نتایج اقتصادی و اجتماعی منتج از آن:

بار مرتبط با وابستگی به مواد در کشور بعد از سوانح و حوادث، بیماری‌های قلبی و عروقی و افسردگی در جایگاه چهارم طبقه‌بندی بار بیماری‌ها قرار دارد. بار وابستگی به مواد در برخی زیرگروه‌ها نظیر مردان جوان بعد از سوانح و حوادث در مقام دوم بار بیماری‌ها قرار دارد. این واقعیت‌ها نشان می‌دهند تأمین درمان اختلالات مصرف مواد در ارتقای سلامت جامعه اهمیت بالایی دارد. برنامه درمان نگهدارنده با داروهای آگونیست و آگونیست-آنتاگونیست مؤثرترین مداخلات در درمان اعتیاد به مواد افیونی و کاهش آسیب‌های مرتبط با آن نظیر انتقال اچ‌آی‌وی به حساب می‌آید. از سال ۱۳۸۳ وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی چارچوب قانونی برای صدور مجوز مراکز درمان سوء مصرف مواد را طراحی و ابلاغ نمود. مراکز مذکور در صورت اخذ مجوز واحد درمان با داروهای آگونیست (متادون) و آگونیست-آنتاگونیست (بوپرنورفین) از معاونت درمان دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور مجاز هستند نسبت به درمان با این داروها اقدام نمایند. به منظور تقویت آموزش‌های ارائه شده در زمینه درمان سوء مصرف مواد در دوره پزشکی عمومی و آشنایی نظری و عملی با نحوه اجرای درمان نگهدارنده با داروهای آگونیست و آگونیست-آنتاگونیست، پیش‌بینی شده که کلیه پزشکان مسجولین فنی و پزشکان درمانگر مراکز درمان سوء مصرف مواد، در دوره مذکور شرکت نمایند.

۳- شرایط فراگیران

شرکت‌کنندگان این دوره ها، پزشکان (MD) هستند.

۴- اعمالی^۱ که پس از طی دوره و دریافت گواهی حرفه ای ، فراگیران مجاز به انجام آن هستند و یا

توانمندی‌هایی که در پایان دوره کسب می‌کنند:

¹ -Procedures

ضوابط و برنامه دوره کوتاه مدت حرفه ای

بر عهده گرفتن درمان سوء مصرف مواد مخدر در مراکز درمان سوء مصرف مواد . توانمندی اخذ شده شامل افزایش سطح علمی در زمینه بیماری اعتیاد ، توانایی ارزیابی بیماران وابسته به مصرف مواد مخدر و شناسایی اورژانس های اعتیاد و روانپزشکی و تغییر نگرش نسبت به اعتیاد

۵- شرایط لازم برای دانشگاه علوم پزشکی/دانشکده پزشکی

- معرفی یک نفر روانپزشک عضو هیئت علمی به عنوان دبیر علمی- معرفی یک مرکز دانشگاهی درمان سوء مصرف مواد دارای استاندارد پروتکل و آیین نامه های درمان سوء مصرف مواد ، حائز شرایط آموزش جهت آموزش های عملی مورد تایید معاونت درمان دانشگاه / دانشکده (ترجیحاً مراکز دارای سرویس مسمومین و مرکز تحقیقات مرتبط) و مورد تایید اداره پیشگیری و درمان سوء مصرف مواد وزارت متبوع

- آموزش ها می تواند از طریق مراکز تحقیقاتی مورد تایید اداره اداره پیشگیری و درمان سوء مصرف مواد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی انجام گردد.

- اجرا و تداوم برنامه های آموزشی مذکور منوط به تایید عملکرد آن دانشگاه طی بازدهی های دوره ای کارشناسان ناظر اداره پیشگیری و درمان سوء مصرف مواد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و گزارش عملکرد آن دانشگاه خواهد بود.

- صدور مجوز برگزاری دوره های آموزشی، توسط اداره کل آموزش مداوم صورت می گیرد . بدیهی است مرکز دانشگاهی سوء مصرف مواد معرفی شده بایستی مورد تایید معاونت درمان وزارت متبوع باشد.

- براساس ضوابط مستند در پروتکل و آیین نامه های مربوطه، ادامه فعالیت پزشکان در مراکز درمان سوء مصرف مواد منوط به طی دوره های بازآموزی می باشد.

- هماهنگی جهت اختصاص امتیاز مداوم/ مدون به آموزش های ارایه شده، بعهدده دانشگاه می باشد .

۶- طول مدت آموزش:

حداقل ۳۵ ساعت آموزش تئوری و ۱۵ ساعت عملی که می تواند طی ۱۰ روز کاری برگزار گردد.

۷- مقررات آموزشی:

ضوابط و برنامه دوره کوتاه مدت حرفه ای

ظرفیت بیش از ۲ ساعت در طی دوره، موجب عدم صدور گواهی شرکت در دوره خواهد شد. گواهی شرکت در دوره طبق ضوابط صادر می‌شود.

۸- ظرفیت دوره:

ظرفیت دوره حداکثر ۳۰ نفر و با تأیید اداره کل آموزش مداوم جامعه پزشکی می‌باشد.

۹- شهریه دوره:

توسط دانشگاه برگزار کننده پیشنهاد و در زمان تأیید دوره مشخص می‌شود.

۱۰- محتوای دوره

محتوای دوره شامل سه بخش می‌شود:

الف- محتوای برنامه آموزشی در سه حیطه دانش، نگرش و مهارت

- تاثیر متقابل عوامل زیست شناختی، روان شناختی و اجتماعی را بر شکل گیری و تداوم اختلالات مصرف مواد بدانند و تشخیص دهند.
- نوروبیولوژی بیماری اعتیاد به عنوان یک بیماری مغزی عودکننده و مزمن را بشناسند.
- دانش نظری مصاحبه با بیمار، ارزیابی خطر، فرمولاسیون مورد و تدوین برنامه درمانی را دارا باشند.
- اورژانس‌های طب اعتیاد شامل مسمومیت ها و سندروم محرومیت و عوارض آن را تشخیص دهند و دانش مدیریت و درمان آن را داشته باشند.
- فارماکوکینتیک و فارماکودینامیک داروهای آگونیست و آگونیست-آنتاگونیست مورد استفاده در درمان سوء مصرف مواد، اثرات آنها، عوارض جانبی آنها، تداخلات شایع را بدانند و تشخیص دهند.
- دانش کافی در خصوص نحوه استفاده از داروهای آگونیست و آگونیست-آنتاگونیست در درمان نگهدارنده و بازگیری^۱ طبی بیمار وابسته به مواد افیونی را داشته باشند.
- دانش کافی در خصوص ملاحظات خاص بالینی در موارد خاص نظیر برخورد با اختلالات روان پزشکی همبود^۱، نوجوانان، بارداری و... را دارا باشند.

¹ medical withdrawal

ضوابط و برنامه دوره کوتاه مدت حرفه ای

- دانش کافی در خصوص پایش و ارزشیابی سیر درمان را دارا باشند.

¹ comorbid psychiatric disorders

ضوابط و برنامه دوره کوتاه مدت حرفه ای

برنامه

دوره کوتاه مدت

حرفه ای درمانهای سوء مصرف مواد مخدر

عنوان	ساعت
بیولوژی اعتیاد	۲ ساعت تئوری
ارزیابی بیمار و برنامه ریزی مراقبت	۲ ساعت تئوری - ۲ ساعت عملی
درمان سوء مصرف مواد در نوجوانان	۱ ساعت تئوری
درمان در جایگاه های تادیبی	۱ ساعت تئوری
انواع مواد، اپیدمیولوژی و موربیدیتی و مورتالیتی	۲ ساعت تئوری
آشنایی با درمان های غیر دارویی	۲ ساعت تئوری و ۲ ساعت عملی
کوموربیدیتی	۲ ساعت تئوری
سم زدایی	۲ ساعت تئوری
مصاحبه انگیزشی	۲ ساعت تئوری و ۲ ساعت عملی
آموزش خانواده	۲ ساعت تئوری
درمان نگهدارنده با اپیوم تینکچر	۱ ساعت تئوری - ۱ ساعت عملی
مدیریت درمان نگهدارنده در ورژانس های طبی و جراحی	۲ ساعت تئوری
درمان نگهدارنده با متادون	۲ ساعت تئوری و ۴ ساعت عملی
درمان با بوپرنورفین	۲ ساعت تئوری و ۲ ساعت عملی
مراقبت بارداری و نوزادی	۲ ساعت تئوری
آشنایی با الزامات ثبت و گزارش دهی خدمات	۲ ساعت تئوری
آشنایی با پروتکل های درمان وزارت بهداشت	۲ ساعت تئوری
مسمومیت و اوردوز	۲ ساعت تئوری
تشخیص و درمان سندروم محرومیت	۲ ساعت تئوری
تشخیص آزمایشگاهی	۲ ساعت تئوری
مدیریت بیمار بد حال دچار مسمومیت با مواد مخدر	۲ ساعت عملی
نحوه تنظیم رضایت و برائت و پیشگیری از شکایات و مشکلات قانونی شایع در کلینیکها	۲ ساعت تئوری
اخلاق بالینی	۱ ساعت تئوری

ضوابط و برنامه دوره کوتاه مدت حرفه ای

ب- توصیف کامل مراحل انجام مهارت

۱- توانایی مصاحبه بالینی:

الف- مهارت گوش دادن پویا و ارتباط مناسب با بیمار از گروه های سنی مختلف

ب- مهارت دریافت پیام های کلامی و غیر کلامی از بیمار مختلف

ج- توانایی همدلی و ارتباط بدون قضاوت با بیمار

۲- توانایی ارزیابی چندبعدی بیمار، فرمولاسیون و برنامه ریزی مراقبت:

الف- ارزیابی حوزه های کارکردی با مصاحبه ساختار یافته

ب- توانایی جمع بندی و فرمولاسیون مورد

ج- توانایی برنامه ریزی مراقبت

۳- توانایی ارزیابی خطر و شناسایی اورژانس های اعتیاد و روان پزشکی

۴- توانایی اجرای درمان های آگونیستی، آگونیستی - آناگونیستی

الف- توانایی انتخاب داروی مناسب

ب- توانایی انتخاب رویکرد درمانی مناسب (نگهدارنده، بازگیری طبی)

ج- توانایی شناسایی عوارض دارویی و تداخلات دارویی

د- توانایی درمان عوارض دارویی و تداخلات دارویی

ه- توانایی تشخیص موارد نیاز به ارجاع و انجام آن

و- توانایی کار در چارچوب پروتکل های کشوری

ز- توانایی ثبت و مستندسازی خدمات

ح- توانایی پایش و ارزشیابی خدمات درمانی عرضه شده

ط- آزمایش ادرار

ضوابط و برنامه دوره کوتاه مدت حرفه ای

ج- مدل های یادگیری و شیوه های آموزشی

ارایه مباحث به صورت کارگاهی در قالب سخنرانی، بحث گروهی و پرسش و پاسخ
مصاحبه با بیمار در کلاس و سپس فرمول بندی مورد و برنامه ریزی درمان توسط اساتید
نور ویزیت از بخش های مختلف درمانگاه شامل کلینیک های متادون و بوپر نورفین، نرم افزار مدیریت کلینیک، واحد
توزیع دارو، باز دید از اورژانس مسمومین، ویزیت بیمار دچار عوارض مسمومیت با مواد مخدر، نحوه مدیریت بیمار بد
حال، نحوه استفاده از آنتی دوتها

اعضای هیئت علمی

تعداد مورد نیاز اعضای برگزارکننده / شرایط و ویژگی های لازم
حداقل دو نفر روانپزشک هیئت علمی دانشگاه، یک نفر فلوشیپ سم شناسی بالینی و مسمومیتها و یا عضو هیئت
علمی گروه های سم شناسی بالینی دانشگاهها، یک پزشک عمومی دوره دیده MMT و دارای سابقه و تجربه درمان
سوء مصرف مواد و دو نفر کارشناس ارشد روانشناس بالینی (ترجیحا دارای دکترای روانشناسی بالینی) که رزومه آنها
به تایید اداره پیشگیری و درمان سوء مصرف مواد وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی رسیده باشد

۱۱- سیستم ارزیابی فراگیران:

ضوابط و برنامه دوره کوتاه مدت حرفه ای

پرسش نامه استاندارد دانش و نگرش کارکنان سلامت نسبت به درمان نگهدارنده با داروهای آگونیست و آگونیست آنتاگونیست در برخی دوره های منتخب به منظور ارزیابی نقش گذراندن دوره بر شرکت کنندگان مورد استفاده قرار می گیرد

۱۲- سیستم ارزیابی دوره (ارزیابی درونی):

در پایان هر دوره با استفاده از پرسشنامه های بدون نام نظر شرکت کنندگان درباره کیفیت آموزش های ارائه شده اخذ می گردد.

۱۳ - سیستم یا فرد مسئول برای نظارت بر اجرای برنامه آموزشی را مشخص فرمایید (ارزیابی بیرونی) :

۱. عضو هیئت علمی دانشگاه / دانشکده و دارای مرتبه دانشیاری یا استادی در تخصص مربوطه باشد .
۲. حداقل یک کارگاه عمومی آموزش پزشکی یا دو کارگاه ارزشیابی و برنامه ریزی آموزشی گذرانده باشد .
۳. کارشناسان ارشد اداره پیشگیری و درمان سوء مصرف مواد وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

۱۴- پیش بینی نحوه بازنگری و روز آمد کردن دوره کوتاه مدت :

طبق دستورالعمل ابلاغی وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی مندرج در آیین نامه و پروتکل درمان درمان سوء مصرف مواد

۱۵- مواردی که موجب مشروط شدن یا لغو مجوز دوره کوتاه مدت حرفه ای می گردد :

در پایان هر دوره با استفاده از پرسشنامه های بدون نام (پیوست یک) نظر شرکت کنندگان درباره کیفیت آموزش های ارائه شده اخذ می گردد

۱۶- منابع:

ستاد مبارزه با مواد مخدر ریاست جمهوری . آیین نامه ماده ۱۵ اصلاحیه قانون اصلاحیه مبارزه با مواد مخدر سال ۱۳۹۰

مکری آذرخش، نوروزی علیرضا، راهنمای درمان نگهدارنده با متادون. مرکز ملی مطالعات اعتیاد، ۱۳۹۰.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی . پروتکل درمان وابستگی به مواد افیونی با داروهای آگونیست . معاونت سلامت، ویرایش دوم، ۱۳۸۵.

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی . پروتکل درمان وابستگی به مواد افیونی با بوپرنورفین . معاونت سلامت، ویرایش دوم، تابستان ۱۳۸۵.